Број 164. У Новом Саду у петак 20. јула 1901 Година XXXVI.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за целу годину 2 круне, за целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издаје: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

На опрезу!

У овај мах налазимо се на прагу новог времена, и нових прилика. Оно до душе у развићу држава и народа нема застоја. Али се догоди, да место постепене, лагане промене, дође кад и кад брза и нагла промена. И онда тешко свакоме, ко ту промену не уочи на почетку и не постара се за времена.

Таква је нагла промена наступила код нас пре неколико десетина година. Саградиле се железнице, пујефтиниште водени путеви, те што је било далеко, дође близу. Одједном смо имали посла са читавим светом. И морали смо да се такмачимо и с оним из Америке и с оним из Индије. И одједном се „променуло време“ нагло, за многе изненадно.

Они који су видели унапред шта се спрема, удесили су се према том времену, а они који то нису опазили и нису хтели или нису умели да се удесе, ти су то љуто платили.

Материјална пропаст нашег народа у овим крајевима долази у многоме отуда. Баш у таквом времену, требало се стегнути, па онда брзо почети водити рачуна о новим приликама. Но код нас је све остало неопажено. Многи су једва и данас на чисто с тиме, шта нас је управо убило, већ знају само толико, да пропадосмо.

И једва некако тешком муком почесмо да се удешавамо према новом времену, а ево се појављују сигурни знаци, да се и опет ускоро спрема бурна и нагла промена у економском животу народа. Европа се спрема за економски рат са Америком, а спремају се и поједине државе између себе. Тако н. пр. Немачка с Аустро-Угарском. Све ово изазваће нагле, велике промене у целом свету, па и код нас.

Данас још нико не може поуздано прорећи, шта ће све наступити. Али ће по свој прилици нашем житу бити затворена многа врата, а уз то ћемо још скупље но до сад плаћати туђе крпе.

Иде време, кад ће код нас морати ратар да сеје и што није до сад сејао и да се добро упне, ако хоће да се одржи. И кад почне поново да пада цена његовој храни, он ће морати да се побрине, да ону разлику заслужи на продаји. Он ће морати да искључи житарске трговце и посреднике и агенте, те ће морати ратари сами, дабогме удружени, да продају своје производе, не трговцу, но право ономе, коме треба. Да ту а и у другим пословима мора ратар да има јача кредита, то је јасно.

Ово сам навео само примера ради. Кад наступе нове прилике, оне ће саме показати пут. Ал онда не треба оклевати! Треба бити брз, па учинити одмах што треба јер ко не иде с временом, тог ће време немилостиво прегазити.

Није могуће сваког појединог ратара нашег тако брзо изменути, да он све то сам види, и да сам буде тако гибак и да напослетку он сам може учинити што треба. Али се показало друго нешто. Показало да мали људи, кад се удруже, постају — друкчији. Удружење им даје снаге, самопоуздања, кредита, свега.

Ми имамо већ добра квасца, од кога можемо да направимо себи саветника, бранисца, помагача, па да можемо погледати свакоме времену у очи. Тај квасац су наше досадање земљорадничке задруге и њи њова заједница: савез и централна каса.

Добро је пошло, али журимо, време не чека. Само од себе не иде ништа. Треба да напрегнемо све силе, да дођемо што пре до много више ваљаних задруга, и до много јачег савеза. На томе треба да ради не само ратар но и сваки пријатељ народа.

Требаће ратару капитала, да савршеније обрађује земљу, но до сад, требаће му капитала, при продаји, (ако хоће да истисне посреднике трговце) требаће му савета, требаће упутства. Ко ће да му спреми потребне књиге? Ко ће да му извиди и саветује: шта треба у ком крају радити? Ко ће да му пошље путујућег учитеља, који ће да му покаже. Ко ће да створи у појединим крајевима мале школе, а то је, где ће да се засеје и засади што треба, па да сваки види како се што ради и напредује.

Све то треба да учини савез наших земљорадничких задруга, и он ће учинити, ако буде јак, т. ј. ако буде имао под собом много задруга. Само ће онда он имати средства за то, иначе ће кубурити и неће моћи потпуно да изврши своју велику дужност. А буде ли како треба, онда ће скупштина савеза да буде она ватра, која ће да нам светли у тавној ноћи. Што се тамо закључи имаће ко да изведе и биће снаге да се изведе.

Узмимо се дакле на ум; спрема се велика опасност. Отворимо добро очи, учимо, саветујмо се, договарајмо се и — удружујмо се. Немојмо да нас и опет прегази време, јер је већ прешло преко нас и поломило нам много ребро. Много нам више не треба, па смо свршили.

Нови Сад, 19. јула.

Автономни збор у Вел. Бечкереку. „Браник“ не може мирно да спава. Прочитао је, да ће автономни збор у Вел. Бечкереку бити посећен као ни један збор до сад. И да има општина у којима се сви бирачи листом спремају да оду на збор и да многа већа места спремају засебне железничке возове и т. д. Тај се збор спрема да устане у одбрану народног права. И не би требало да буде Србина, ни српског сина, кога те вести да не обрадују.

Само „Браник“ друкчије. Упео се из петиних жила, да омаловажи тај збор и да задржи своје људе од њега. Па хоће да се у Будимпешти и у целом свету зна, да оно, што реши збор о сазиву нашег народног црквеног сабора, није жеља народа српског, но само неких... Од кога ће он за то добити црвену капицу, не знамо.

У последњем броју позива поново све чланове народне слободоумне (либералне) странке, да не учествују на збору, јер није добро састављен приређивачки одбор. Шта ту фали, то ће вели изнети доцније, за сад је главно само то, да чланови либералне странке не учествују.

Ко је пратио „Браник“ од почетка, тај зна, да је он прво казао: „не треба ићи на збор јер „Браник“ још не зна ништа о томе“. Кад су га обавестили, да ако још не зна, знаће, онда је донео, да они неће на збор, за то, јер не могу с радикалима заједно. Но кад му је и у тој ствари дат одговор, сад проналази — треће. Сад му опет није добро састављен бечкеречки приређивачки одбор. Није био позван нико од чланова либералне странке. А то је

ПОДЛИСТАК.

КАКО ЈЕ КРПА АХМЕД ПОСТАО ГЛАВНИ АСТРОЛОГ.

[ТУРСКА ПРИЧА.]

Крпа Ахмед сваки дан је мерио лактовима свој дућанац, кад је крпио стару обућу. Судбина му је била да то ради и он је био тиме задовољан. А и зашто да не? Радња му је доносила толико, да је исхрањивао себе и жену. И да није било једног случаја, по свој прилици да би крпио старе папуче и ципеле до мотике. Једног дана оде му жена у бању и тамо јој се деси једна непријатност: требала је да уступи место хануми главног султановог астролога. До крајности озлојеђена, врати се кући и искали срце на невином мужу.

»Зашто ти ниси султанов главни астролог?« рече му.

»Нећу те признавати за својег мужа ако не постанеш султанов главни астролог«.

Ахмед помисли да су јој дошле лутке као обично, и да ће је то прећи до сутра, па се није ни освртао на тај разговор. Али се преварио у рачуну. Жена га је толико гонкала да остави занат и да постане астролог, док најпосле није пристао на то само да скине беду с врата. Распрода алат и стару обућу што се још нашло у дућану и за те новце купи пера и мастила. Но то га све не направи астрологом и рече жени, да ће га њена лудорија упропастити. Но она не хтеде ни чути и за то, него га стаде терати на раскршће да тамо отпочне своју вештину и знање и тако после да постане главни астролог.

Ахмед послуша жену, седне украј пута Терет му пао на душу и он гледаше у небо и уздисаше. У том положају затече га једна ханума растужена до крајности и упита га: не разговара ли се са звездама. Јадни Ахмед уздахну и рече да мора да се разговара с њима.

»Онда те молим, кажи ми, куда ми је нестао прстен и благосиљаћу те и богато наградити«.

Кад му то рече, ханума клече на земљу и поче му причати, да је јутрос рано била у бањи и потпуно је уверена да јој је прстен био на руци, но сваки је угао у амаму био претресен, и прстена нигде.

»О, гатару за име Божје, прозри оком да видиш оно што је невидљиво!

»Ханум ефенди!« рече Ахмед, кад је жена престала с разглаголствијем, » ја видим пукотину«, хтеде да рече распарано место на шалварама њеним. Но ханума скочи и рече:

»Хвала ти хиљаду пута! Имаш право? Сад се сећам! Спустила сам прстен у једну пукотину на водоскоку!« И у име признања стрпа му у руку неколико дуката.

У вече се врати кући и кад је давао жени дукате рече јој: »Узми жено ове новце; задовољи се тиме а мене пусти да поново радим свој занат. Не гурај ме у пропаст и страдање.

Но то њу није поколебало. Док не постане главни астролог она неће да зна за њега, нити јој је муж.

— Међутим слава крпе Ахмеда се раширила. Језик ханумин непрестано је зборио о њему.

Догоди се да жена неког паше украде скупоцену огрлицу и као последњи покушај реши се паша, кад виде да сви астролози, оце и гатари не могу да је пронађу, да се саветује с крпом Ахмедом, о којем је већ много чуо да га хвале.

Оде паша Ахмеду. Жена која је украла огрлицу, пошље слушкињу за њим да прислушне шта ће рећи астролог. Паша исприча све што је знао о огрлици, но астролог ћути и у очајању запита колико је било драгог камења у њој Кад му паша рече да је било 24, Ахмед да одложи зао час, рече: да му треба по један час за сваки драги камен да пронађе огрлицу. Према томе паша да дође сутра у то доба и ако је Божја воља, рећиће му ако што ново докучи о огрлици.

Паша оде и тек што је одмакао толико да не може чути, смућени Ахмед рече гласно: »О, жено, жено, који те је ђаво упутио да пођеш тим путем и да другог вучеш собом. Кад прође 24 часа можда ћеш се кајати! Али, јао, биће касно! Муж ће ти отићи од тебе за на-

неистина, која се може руком опипати. Јер откуд онда у том одбору и либерала, кад нису звати?

Но на страну са ситничарима и ситницама. Хајдемо даље и хајдемо тамо, где нас зове дужност. „Браник“ нека гунђа у буџаку, у који се сам повукао. А народ ће у Вел. Бечкереку подићи реч у одбрану права свога. И тамо ће се наћи све што осећа српски и поштено. Тамо ће се наћи сви прави родољуби и из либералне странке, па ма се то „Бранику“ и не допадало. А они који сами себе искључе из народне ствари, тих ће бити тако мало, да неће ни најмање долазити у рачун. То ће доказати само то, да и српско жито има кукоља, а то на жалост није ништа ново и тешимо се, да тога има и у других народа. +.

Политички преглед.

Повратак наших војника из Кине. Аустро-угарски убојни бродови „Јелисавета и „Сента“ враћају се кући из Кине. Заповедник марине адмирал Шпаун саопштио је брзојавни поздрав владарев, поводом повратка кући ових бродова. Телеграм је управљен на конте-адмирала Монтекукулија, команданта ескадре у источној Азији. Владарев брзојав гласи: „Поводом повратка мојих бродова „Јелисавете“ и „Сенте“ у домаће воде, осећам се радошћу подстрекнут вами, команданту, штабу, и војницима моје ескадре у источној Азији, да изречем моју најтоплију захвалност за ваше тешке необичне напоре и за услуге пуне пожртвовања и услуге, уједно срдачно желим да се сретно дому вратите“.

Зулуми у Ст. Србији. Из Београда јављају, да су од турскога зулума у Ст. Србији пребегли на српско земљиште 595 душа, који се налазе у највећој беди и невољи. Из Приштине јављају, да су Турци, по наговору муфтије, затворили били сву чаршију, чим су сазнали да је приштински мутесариф Џемал-беј уклоњен са свога места. Из страха учинили су то исто и Срби и побегли својим кућама. Нови мутесариф Аџем-паша, услед претњи приштинских Турака, уклоњен је у Скопље и за мутесарифа поново враћен Џемал-беј, који је био у Митровицу отишао. Тако су се Турци — умирили, а Порта целом овом вревом турском пружила још један доказ своје неискрености. Јер, ко још не види, да је све ово био само удешен турски маневар да се изигра дато обећење рурском амбасадору у Цариграду, г. Зиновјеву, који је тражио да се Џемал-беј уклонио са свога места.

Рат између Енглеске и Транзвала. У Лондону врло много говоре о томе, што су се енглески војници у јужној Африци право обратили енглеском краљу с тужбом, да се не издаје утврђена награда њиховим породицама. У таком једном писму, које су потписали више енглеских часника и војника, стоји: Док нас по некад хоће да заварају шампањером, дотле наше породице пате од глади и жеђи, јер им се не издаје награда, која је утврђена, кад смо ми пошли у борбу у јужну Африку. Ми тражимо да се нашим бедним породицама изда оно, што смо ми крваво и тешко зарадили. Писмо завршује с речима: Знамо да ће нас због овога ставити пред ратни суд, али нас је незаконито поступање војног министра приморало да овај корак учинимо. Но још се више говори о томе, што војници, који су се вратили из јужне Африке неће да приме одличија већ само траже своју крваву зараду. У редовима грађанства је све веће огорчење против владе, и јавно се чују гласови, да је она једино крива целој несрећи, јер она је изазвала овај по Енглеску тешки и неправедни рат. Енглеска ће влада без сумње пожурити, да задовољи ма на који начин војнике и даде им заслужену зараду, а биће толико паметна, да не позива ни једног војника на одговор, јер то би само још више узрујало већ и онако незадовољне духове.

На бојишту стоје ствари врло лоше по Енглезе. И како изгледа, Енглези неће моћи да спрече намишљени већ упад Бура у Кап. Киченер није у стању више да брани све железничке пруге и сво заузето земљиште, с тога повлачи и концентрише своје војске код главних тачака. И док енглески мудри државници са страхом признају, да ће рат најмање још годину дана трајати, ако га Енглези не сврше до септембра, дотле Енглези претрпљују на бојишту пораз за поразом.

Потврђују се вести да ће Киченер бити опозван а на његово место да ће бити наименован пуковник Литлетон. Литлетон је јавно говорио како енглески државници могу само тако рат сретно свршити, ако ствар сврше тако, да Бури и Енглези, једно поред друго живе у пријатељству и слови. И зато се мисли да је Енглеској јако стало до мира, и да хоће да га има. Но Бури и данас хоће да чују само о оном миру, који ће осигурати њихову самосталност и њихову независност.

Енглески извештаји јављају како је из међу заточених Бура дошло до великог и крвавог судара. Некоји Бури положили су заклетву верности Енглеској, те је остала велика већина бурских заточеника презрела, и пре неколико дана некоје од њих стрмоглавила са високог брега. Енглеска војска, која чува заточенике, оделила је „верне“ од дивљих. Ове последње држи као у обору и пати их, докле они други којих је на срећу мало, смеју да шетају и уживају велика права и повластице. Но за то несмеју да се приближе браћи својој, јер их ови презиру и куну, и хоће да их за неверство казне. Тако Бури поступају са својим неверницима и издајицама.

ДОПИСИ.

Нови Сад 31. јула. Пре некога времена било је у новосадском „Нашем Добу“, да је всл. Патронат срп. вел. гимназије у Новоме Саду именовао на годину дана професора музике на истој гимназији. Чекао сам мало, хоће ли се наћи који лист да против ове незаконитости устане, но никако да дочекам, те је опет „Застава“ приморана, да — што но кажу њени „пријатељи“ — ларма. Врло сам радознао шта је управо руководило всл. Патронат да сада и опет незаконито дела? Зар није доста било шкандала ове године, којима је барем 50% узрок немар и неспособност патроната. Па зар већ сада правити нове бруке. Познато је, да се на сваком јавном заводу мора наставничко место попунити правилно, расписаним стечајем, а именовање оправдано је само у случају, ако се нема времена за правилан распис стечаја. Неко би може бити рекао, да је именован професор само привремено на годину дана, но ми знамо случајева, да је влада протестовала, ако је привремено попуњено неко место, без расписа стечаја, а било је довољно времена за то. Па ето баш у ово доба могли смо читати, где српска православна црквена опћина у Новом Саду расписује стечај да се привремено попуни једно учитељско место у овдашњој српској основној школи и уверен сам, да то не чини из обести.

Патронат је ево опет учинио један чин, који може опет изазвати буру, и онда ће бити „Застава крива, зато га опомињемо, нека гледи, да своју погрешку још за времена поправи и на ово место распише законито стечај, јер има довољно времена. Ordo est anima rerum. **Правдан.**

Вести из места и са стране.

Десидер Силађи. Јуче смо јавили о смрти Десидера Силађија, бившег министра правде и председника сабора. Силађи је хтео пред вече да се умије и расхлади. Стога се био свукао, али усред купања спопадне га мука и он хтеде да легне на постељу. Али пре но што је могао то учинити, удари га капља у мозак и он се сруши на под. У паду се ударио о кревет и озледио се. Испод главе су нашли крви. Тело Силађијево је пренесено у судску зграду ради сецирања и балзамовања. Тело Силађијево биће сахрањено о државну трошку сутра, у петак, у три сахата после подне. Иза Силађија не нађоше никакав писмени завештај. Мислило се, да ће се састати и земаљски сабор, да одлучи што треба у погледу укопа, но то не ће бити, јер не може да буде по домаћем реду. Стога ће Сел на

век! Без икакве наде да ће се наћи с тобом у рају!«

Ахмед је говорио за себе и своју жену, јер је насигурно чекао да га сутра дан стрпају као варалицу у тамницу.

Но слушкиња која је прислушкивала, друкчије је протумачила његове мисли и кад дође кући рече госпођи, како је астролог све знао о тој крађи. »Добром човеку — рече — стужило се и плакао је због тога шта ће се излећи из тога. Пашиница се силно уплаши и оде лично да умоли астролога. Кад му дође ближе, прве речи јој беху:

»О учени оца, ти си велики и милостив човек. Смилуј се на мене и не одај ме срџби мога мужа. Ја ћу се кајати како ти заповедиш и благосиљаћу те пет пута на дан, до год сам жива!«

»Не могу те избавити« рече Ахмед у недоумици.

»Како је осуђено, осуђено!«

»Ако се не смилујеш — продужи ханума у очајању — отићићу и признати паши све, па можда ће ми и он опростити.«

На то јој рече Ахмед, да му треба да упита звезде, па што оне буду рекле. Ханума упита, да ли да дође по одговор пре него што се наврши 24 часа. А одговор Ахмедов беше један дуг поглед упрт у небо.

»О, оца, господине, ја треба већ да идем, јер ме паша неће затећи код куће Не би ли могло бити, да теби дам огрлицу да је предаш паши, али да му не кажеш како је дошла теби?«

Ахмед сад тек виде у чему је ствар и пошто је већ рачунао на бакшиш, обећа да неће издати крађу под тим условом да пашиница оде кући и да тури огрлицу под јастуке у пашину постељу.

Жена пристане и пође кући благосиљајући Ахмеда што се примио да задобије звезде у њену корист.

Кад паша дође астрологу у заказано време, објасни му Ахмед, ако хоће и огрлицу и крадљивца то ће дуго трајати, а није било могуће да се већ до сад звезде притегну да све искажу, но ако хоће само огрлицу, то му може рећи, јер су му звезде у томе послужиле. Паша рече, да је задовољан што може добити натраг драго камење и Ахмед му рече где ће наћи. Паша се врати кући са приличном сумњом и како ли се обрадовао кад виде огрлицу на означеном месту. Радости и дивљењу не беше границе, и о слави Ахмеда крпе говорило се на све стране. Кад је добио лепу награду и од паше и пашинице Ахмед је силно молио жену да одустане од намере и да му не навлачи на главу јад и несрећу. Но молбе су му биле узалуд. Ђаво је завишћу заслепио му жену.

Догоди се да украду четрдесет кеса злата из султанове ризнице и како ни један од астролога није могао да дозна где су паре или како су украдене, одоше сад до Ахмеда. Бедни човек виде да му је сад положај без икакве наде, јер је већ и главни астролог пао у немилост. Мислио је како ће га казнити, по свој прилици смрћу. Ахмед није имао појма ни колико је то четрдесет; но како је држао, да то треба да буде велики број, заиште рок од 40 дана да може пронаћи 40 кеса. Ахмед се покупи и уз пут сврне у неки дућан и заиште четрдесет зрна боба, ни мање ни више. Кад дође кући, разастре га преда се и тужно рече:

»Четрдесет кеса злата; четрдесет душекрадаца, четрдесет дана, и ево један од њих«, те пружи једно зрно жени. »Други нек стоје на месту док не дође време да их предам«.

Кад је Ахмед говорио то жени, један од лопова слушао је под прозором. Био је уверен да је долијао, кад је Ахмед рекао и »ето један од њих«, те брже отрча да каже дружини.

Лопови се јако уплашише, но реше да чекају до другог вечера, да виде шта ће онда рећи, а послаће још једног уз оног јучерашњег да прислушкује је ли истина што је рекао. Дуго су стојали и чекали док једном тек Ахмед рече жени:

»Ето и другог од њих«, хтеде да рече и други дан од оних 40 дана што има још да живи. Но крадљивац схватио друкчије и потече да каже старешинама, како астролог зна све па и то да је он био тамо. Лопови реше, да шиљу изасланство Ахмеду, да му се исповеде и предложе да ће повратити недодирнутих 40 кеса с дукати.

Ахмед их прими, саслуша и рече да ће их заступати ако однесу новце на оно место које

своју одговорност одредити трошак и накнадно искати одобрење од сабора. — Силађија оплакује тако рећи цео мађарски народ, јер беше један не само од најспремнијих, но и највреднијих првака-политичара. Све мађарске државнике беше он по спреми и енергији својој што но реч главом надвисио, те да је дошло до судара с Аустријом, Силађи би заслужио најодлучнији борац у тој борби и њега једнога су се и плашили у Бечу. Према народностима у Угарској, беше и Силађи у ово доба заслепљене шовенске политике, рђаво расположен, али иначе беше у политичком свом животу и раду доста праведан.

Српски Учитељски Конвикт у Новом Саду. Поводом тим, што су неки питомци и питомице довршили овдашње школе и прешли у друге школе, остало је у мушком одељењу упражњено 6 места, а у женском 8. Чланови оснивачи и помагачи могу пријавити своју децу до 8. (21.) августа о. г. Управи Конвикта у Новом Саду.

Забаве. Српска православна занатлијска певачка задруга у Земуну приређује под управом свог ликовође госп. Рајмунда Грајпела у башти „Гранд Хотела“ у Земуну у недељу 22. јула (4. августа) о. г. народну забаву са игранком у корист своје благајне. — Беседу с игранком приређује српско певачко друштво „Гусле“ у Долову 22. јула (4. августа) 1901. код „Златног Јелена“ у корист своје благајне. Добровољни прилози примају се захвално.

Гроф Лав Толстој. Здравствени положај Толстојев још увек задаје бригу лечницима. Све се боје, да не наступи изненада какво зло, јер је гроф стар и слаб. Гроф се храни чорбом од зоби, белом кавом и ровитим јајма. Још је увек у кревету. На сточићу крај кревета је увек нови тестаменат, у који често гроф загледа, па се онда јако замисли.

Највећи поседници у Немачкој. У Немачкој највише земље има немачки цар. Његова 83 добра износе 50.112 хектара, а плаћа порезе на њих 651.641 круна годишње. За њим долази херцег Плес, има 75 добара износе 50.008 хектара, а плаћа порезе 424.042 круне; за овим херцег Ујест, има 52 добра износе 33.741 хектара, а плаћа порезе 223.701 марку; па херцег Ратибор (Хохенлое) има 51 добро износе 33.098 хектара плаћа порезе 274.627 марака и саски краљ са 50 добра, која износе 31.000 хектара.

Проналазак једног талијанског пуковника. Талијански пуковник ђиле, којег су пре две године затворили били у Ници због шпијунаже и којег је због тога талијанска влада ставила у пензију, пронашао је справу, која тачно установљава правац од куда долази звук. Ова ће справа нарочито добро доћи у рату, а особито данас, када су заведене пушке са бездимним барутом. Талијанска влада је већ откупила овај проналазак, и окушаће га на овогодишњим вежбама. Справу ову зову акустичним телеметром.

Нова беда у Индији. Индији, где годинама већ пустоши куга и глад, прети нова опасност. Велики део земље поплавила је шашка, која је у неким крајевима, истина, слабо штете нанела, али је друге крајеве са свим опустошила. И та опасност је тако велика, да влада мора да издржава сад 520.000 људи, да ови не умру од глади и тај број је у последњим седмицама порастао са 14.000.

Покушаји са новом ваздушном лоптом. Сатос Димон учинио је прекјуче у Паризу нове покушаје са својом ново пронађеном ваздушном лоптом. Ова се осим другог разликује од досадање ваздушне лопте у толико, што се може њоме по вољи управљати. Покушаји су испали ван сваког очекивања врло добро. Димон се у Сант Клуду попео у висину, летео је према хиподрому на Лонгшампу и после 15 минута спустио се на исто место, са којег се кренуо Покушаји се састајали у томе да опет из Сант Клуда заобиђе око Ајфеловог торња, и врати се на исто место, откуда је и пошао. Балон његов испрва се је мирно дизао но касније је наишо на јаки ветар. Но ипак зато је летео преко Сајне, маневрирао над булоншком шумицом, заобишао је Ајфелов торањ и лепо се вратио и спустио на исто место, од куда је и дошао. Овом проналаску Димонтовом приписује се велика важност, јер ваздушна лопта од сада неће бити изложена струји и ваздушним ветровима.

Време. По претсказивању метереолошког завода очекивати је и даље ведро и топло време, а само где-где кишу. — Фалб прориче кишу, а за тим суво време. После 7—8 дана поново кишу и буру.

Вода. Дунав опада до Мохача, а одатле расте. Сава и Тиса су у опадању.

☛ **Због празника св. Илије изићи ће идући број нашег листа у недељу.**

он означи. То се удеси и Ахмед је и даље давао сваки дан по једно зрно боба жени, но сад с другом намером. То вече се већ није бојао да ће изгубити главу но је рачунао велику награду коју ће добити. На послетку даде и последње зрно жени и Ахмеда позову у двор. Он оде и разјасни султану да су звезде отказале послушност да открију и крадљивце и паре, но се може знати или једно или друго. Како је ризница била празна реши се, ако се врате новци, султан ће се тиме задовољити. Ахмед их одведе где су новци били закопани и с великом радошћу их однесу у двор. Султан је био толико задовољан с Ахмедом, да га је назначио као главног астролога и жена му је постигла што је желела.

Једног дана шетао се султан по врту са својим астрологом. Хтеде да испита његову моћ гатарску, ухвати једног попца пружи затворену песницу Ахмеду и упита га шта има у руци. Ахмед пун стрепње одговори султану: »Ох, Ваше Величанство, попац не зна где ће доспети у трећем скоку!« хтео је завијено да рекне о себи и о опасности, како да погоди шта је у султановој руци. Султан је био поражен таквим одговором, што је Ахмед тако на мах показао своју моћ.

Превод с бугарског —ха—

Зашто су забравили бунар?

Било је то ово дана о манастирској слави у Ковиљу. Ех, што смо онда нагађали и погађали, то је за приповест.

Има данас људи, који говоре: Кад прођеш поред манастира, скини капу, поклони се, прекрсти се, па се по хришћанској дужности помоли и Богу, али не улази унутра. Но ја још не спадам у те људе, те одох о манастирској слави у Ковиљ. Управо то и није била обична манастирска слава, јер се рашчуло, да ће се приредити и стогодишњи парастос архимандриту Рајићу, том најученијем и најзаслужнијем српском калуђеру после Св. Саве.

Искупио се свет, као мрав. А уз пут разговарамо: Може ли то бити истина оно, што пише у књигама, да су ондашњи калуђери мучили ученог и заслужног архимандрита Рајића глађу?!

Има ко верује, има ко у пола верује, ал ја ни мало. Море то је кажу било пре више од сто година. А из оног доба је лако причати и измишљавати — свашта.

Таман ми у речи, дођосмо до манастирског бунара, а он забрављен локотом. Ужегло сунце, да хоће мозак да проври, а жене узалуд траже воде, за себе и своју децу.

Мој друг, који је ишао самном, каже: — Шта сад велиш? Видиш ли ти, где хоће славна братија манастира Ковиља чак и данас да помори толики народ жеђу, а како не би било могуће, да су пре 100 година мучили једног старог архимандрита глађу?

Видим ја, а виде и остали, да није нешто у реду, на узели нагађати: »Зашто је забрављен овај бунар локотом?

Неко каже: Хвалим те Боже што сам и то видео! То сигурно није забадава, него из неког просвешћенија. Биће да је скромна братија забравила бунар, да не упадне које дете унутра, па да мати његова после не проклиње манастир.

Други вели: Ајак, неће бити због тог. Него братија сигурно мисли: Кад ми пијемо вина, нећемо да оставимо отворене бунаре, да други пију воде, па да нас грде.

Трећи каже: Кад је манастирска куварица вијала пилиће, да их покоље, сигурно је какво пиле упало у бунар, па загадило...

Е није да смо нагађали, е није да смо нагађали?!

На послетку нас неко обавестио, шта је у ствари. О мај, а ствар је била тако проста. Издала братија под аренду точење пића у манастиру за онај дан, и то Чивутину, а арендаш, да би више пазарио, наредио, да се метне локот на бунаре.

Сигурно ће и догодине издати на тај дан Чивутину манастир под аренду, па ако ко ожедни и нађе забрављен бунар, нека не лупа главу као ја, него нека бар одмах зна зашто.

Противу мува.

Један члан дружине око »Браника« тужио се ово дана своме пријатељу. Каже: — Нисмо ни до сад имали много претплатника, ал сад нам и то мало враћа лист.

— А шта се ти томе чудиш? каже му пријатељ. Не користите народу ничим, па свет враћа лист.

— Видимо и ми то, ал шта ћемо. Не смемо друкчије да пишемо, јер неда Илија.

— Па знаш шта? Удесите ви то друкчије, американски. Наш народ у ово време не пати само од разних политичких зала, које ви не ћете да лечите, него пати и од мува.

— Па шта се нас муве тичу?

— Ево шта! На четвртој страни »Браника« имате огласе. А за вашу главну цел, доста вам је прва страна. На тој једној страни можете до миле воље одвраћати народ, да не иде на збор и не тражи свог сабора. Друга и трећа страна остаће празна. На тој другој и трећој страни не штампајте ништа, него их превуците с отровом против мува. И кад се народ увери, да треба само да разастре »Браник«, па му скапавају муве по кући, он ће се онда опет претплаћивати. И тако би и »Браник« имао неког смисла.

— Лепо, лепо, каже члан дружине »Браника«. Ал шта онда да напишемо на челу листа, тамо где стоји »орган српске народне слободоумне странке«.

— Па шта да напишете. Немојте више варати свет као до сад. Него напишите чисто и отворено: »Браник«, орган, од кога цркавају — муве.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 19. јула.

Београд. Од 15 изборних округа истакли самостални радикали своје листе у 11 округа, осим вароши. — У Крушевачком округу хтели напредњаци с генералом Франасовићем да подвале и истакли кришом чисту напредњачку листу, ван споразумне. То дочују радикали у последњем тренутку, и у самом расинском срезу покупе потписе под чистом радикалном листом. У последњем часу изборна борба веома је жива и занимљива. Данас држе и они, да ће фузија можда остати у мањини, који о том пре нису хтели ни да чују.

Будимпешта. Краљ је поверио дворском маршалу Апоњију, да га заступа при погребу Силађијеву.

Будимпешта. Краљ је преко Села изразио своје најдубље сажалење усљед смрти Силађијеве овог знаменитог човека. Краљ се сећа привржености, коју је покојник увек указивао, као и оних многих, великих услуга, које је покојник учинио краљу и отаџбини.

Напуљ. Криспијева снага непрестано опада.

Лондон. Сабор је одобрио да се Робертсу даде годишње 100.000 фуната штерлинга (на милион 200 хиљада фор.)

Трговина.

НОВИ САД, 18. јула 1901. год. Пшеница прве каквоће фор. 7·50—— н. Пшеница средња фор. 7·30—40 н. Пшеница лакша роба фор. 7·——— н. Наполица ф. 6·50—80 н. Јечам нови фор. 5·60—70 Зоб фор. 5·60—70 новч. — Кукуруз у зрну фор. 5·——— ф. нови у клипови ф.

Маст 48 фор. Сланина сува 50 фор. дебела па ђена 50 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	30—31 нов.		живе
„ средњи . .	28—29 нов.		мере
„ лаки . . .	26—27 нов.		

Званичне белешке будимпештанске берзе.

18. (31.) јула 1901.

Пијаца је живља била. Продано је на 30.000 мтцнт. Цена је скочила са 5 потура.

Пшеница банатска, нова, каквоћа по хектолитру од 76· до 78· цене од 50 килограма од 7 кр. 55 пот. до 7 кр. 80 п. потиска нова, каквоћа по хектолитру од 76 до 80 цена од 50 килограма од 7 кр. 75 пот. до 8 кр. 25 п.; пештанска, нова, каквоћа по хект. од 76 до 80, цена од 50 килограма од 7 кр. 75 пот. до 8 кр. 20 п.; бачка, нова какв. по хкл. од 76 до 77, цена од 50 кр. од 7 кр. 85 п. до 8 кр. — п.

Раж, нова цена од 50 кгр. од 6 кр. 60 п. до 6 кр. 90 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 6 кр. 10 п. до 6 кр. 40 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 6 кр. 60 п. до 6 кр. 75 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 5 кр. 20 п. до 5 кр. 30 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 12 кр. 50 пот. до 12 кр. 75 пот.

Проја, од 4 кр. 80 п. до 5 кр. — п.

Маст, 58 кгр. 49 кр. — п. до 49 кр. 50 п.

Сланина, 50 кгр. 40 кр. — п. до 40 к. 50 п.; сушена 42 кр. пот. до 42 кр. 50 п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 12 кр. — п. до 15 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 19 кр. 25 п. до 19 кр. 50 п. српски пекмез 18 кр. — п. до 18 кр. 50 п.

ОГЛАСИ.

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

БРАЋЕ ЂОРЂЕВИЋА-НАНЧИЋА

у Белој Цркви (Fehértemplom)

потребује **два помоћника**, једног старијег и једног млађег, који морају бити вешти продавци а солидног владања. Треба да су вични српском, немачком, мађарском и романском говору. Ступање 15. августа или 1. септембра п. р.

449 1—1

ПОМОЋНИК

вичан у мануфактури, шпецерају и деликатеси тражи место. Стар је 20 година, а говори српски, немачки, мађарски и романски. Ступити може одма или и за доцније. Упитаги ради адресе у администрацији »Заставе«. 448 1—1

ГРОМ!

НАЈЈАЧА СИРЋЕТНА ЕСЕНЦИЈА

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ

САМО

У ТРГОВИНИ ШПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

З. АРСЕНИЋА

У НОВОМЕ САДУ

НА ГЛАВНОЈ ПИЈАЦИ БР. 20. * »КОД ЦРНОГ ОРЛА«

ОД ЈЕДНЕ ЛИТРЕ

ГРОМА

ПРАВИ СЕ 20 до 30 ЛИТАРА

ВРЛО ДОБРОГ СИРЋЕТА.

Једна литра кошта

само 60 новчића.

373 4—10

ПОМОЋНИК

струке мануфактурске и кратке робе, али једино изврсна снага биће примљена. О ферте са ознаком плате треба упутити на

ЛЕОПОЛДА МАНДЛА.

451 1—2 **У ИРИГУ [СРЕМ]**

ГВОЖЂАРСКА И ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

С. АДАМОВИЋА, СИНА

У МИТРОВИЦИ

потребује за месец септембар једног доброг и солидног помоћника, може бити и само гвожђарске струке вичан. 435 2—2

ДО 4500 ЛИТАРА

ВИНСКИХ БУРАДИ

ИМА НА ПРОДАЈУ.

Ближе извешће даје администрација „Заставе“. 443 2—2

МАНУФАКТУРНА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

АЛЕКС. БЕЛОВИТИЋА

У БРОДУ

потребује вештог и искусног помоћника. 453 2—3

МОЈУ

ГАЛАНТЕРИЈСКУ ТРГОВИНУ

код „Беле Лале“ у Земуну

која 15 год. постоји, рад сам је под врло добрим условима, вредним, младим српским трговцима предати, извјешће даје власник.

Ђока С. Милосављевић

442 4—3 **У ЗЕМУНУ.**

ПАМУКА И МЕШОВИТЕ РОБЕ ТРГОВИНА

ДАШЕ ГРУЈИЋА

У СОМБОРУ

потребује једног млађег спомоћника, који је српском, мађарском и немачком језику вичан. Срби имају првенство. 454 1—3

ТРГОВИНА ГАЛАНТЕРИЈСКЕ, МАНУФАКТУРНЕ,

БЕЛЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ

СТОВАРИШТЕ ШЕШИРА и ЦИПЕЛА

БРАЋЕ МИЋИЋА

у Дол. Тузли (Босна)

потребује једног ваљаног помоћника, доброг продавца, који је вешт намештању излога. Осим српског језика треба да говори немачки и нешто мађарски. Ступање одма или најдуже до 15. августа. 444 2—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

МИШЕ НИКОЛИЋА

У ИНЂИЈИ (Срем)

потребује још 2 старија помоћника, који могу одмах ступити. 447 2—3

РАДЊА

шпецеајска и мешовите робе, са трафиком, и продајом разноврсног пића предаје се, за примање исте потребно је 500—600 фор. толко од прилике еспап са дућанским намештајем изнеће.

Радња постоји 10 година, промет је у истој добар, дневни пазар од 15 до 30 фор., годишњи промет 10.000 фор. екзистенција и напредак за сваког.

Извешћа у администрацији листа. 429 5—5

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Димитрија В. Јовановића

у Белој Цркви (Fehértemplom)

потребује једног помоћника који мора бити добар продавац. 441 3—3

---

* ХЕНРИК МОГАН и ДРУГ *

ХЕНРИК МОГАН и ДРУГ

ПРЕСЕЉЕЊЕ.

Од 1. августа почевши, налази се наша радња

Главна улица број 25.

где је пре била трговина Панте Јовановића.

Поводом тим, слободни смо најучтивије до знања ставити, да смо наше стовариште знатно проширили и да ћемо са трајном добром робом у мушким, женским и дечијим новитетима и са јефтинијом ценом но до сад на услузи бити, у толико пре, што смо нашу потребу у роби за јесен и зиму већ код најбољих фирми збринули.

Код нас се може добити сако одело за јесен од 8—25 фор.; најфиније салонско одело од 20—35 фор.; жакет-одело од 17—25 фор.; смокинг одело од 12—25 фор.; хавелока од камилине вуне од 8—14 фор; иберцијера, зимских капута, бунди и т. д. и т. д.

У конфекцији за женске имамо на стовариштy такав избор, какав овде још није био.

Пошто немамо филијалу, а да не би забуне било, молимо, да се на нашу фирму пази,

Са високопоштовањем **Хенрик Моган и Друг — Нови Сад, главна улица бр. 25.**

120 19— у бившој радњи Панте Јовановића.

ХЕНРИК МОГАН и ДРУГ

* ХЕНРИК МОГАН и ДРУГ *

НИКОЛЕ КАПАМАЏИЈЕ

ТРГОВАЧКА ШКОЛА

и

ПАНСИОНАТ

У БЕЧУ

(Адреса: **N. Kapamadžija, Wien VI. Mariahilf, Millergasse 43.)**

Циљ је ове школе, да младиће који немачки знају обично за 2 године у трговачким наукама тако обучи и усаврши, да буду способни у сваком трговачком или фабричком комптоару, у банкама или новчаним заводима ваљано радити. Они ђаци пак, који без икаквог знања немачког језика у школу ступе, морају прво немачки научити, па онда тек могу бити редовни ђаци.

За зрелије младиће са добром школском припремом и знањем немачког језика постоји једногодишњи стручни курс (Enjähriger Fachkurs) у ком се горепоменута циљ за 10 месеци може постићи.

Срби ђаци имају осим редовних предавања (која су често на немачком језику) и засебну наставу где свестрано и темељно уче немачки језик и по нешто од других предмета које на српском, које на немачкмм језику.

Школарина износи (осим 2 фор. уписнине 100 фор. а вр. годишње а може се и полугодишње напред платити.

Књиге стају од прилике 10 фор.

У свези са школом и у истом здању постоји и новоуређени

ПАНСИОНАТ

где су ђаци не само у брижљивој нези и под строгим надзором добро смештени, него и засебну поуку како у немачком језику, тако и у осталим трговачким наукама добивају.

„Како је место у пансионату ограничено, а више од половине места већ сад допуњено, то се могу нове пријаве само онда осигурати, ако се што пре учини и прва рата пансионатске своте по програму одмах уплати.“

На жељу родитеља смешта директор ђаке и у приватним кућама на стан и кост

Школа почиње 3. (16.) септембра. 400 2—6

Програми се шаљу на захтевање бесплатно.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија Светозара Милетића у Новом Саду.